

Acurat orfebre de la llengua

PAS I REPÀS AMB MOSSÈN CAMIL GEIS

Mossèn Camil Geis, escriptor gironí resident a Sabadell des de fa cinquanta-dos anys, acaba de publicar el seu primer volum antològic de prosa i està enllestint un segon volum, que serà un recull d'articles biogràfics

El títol d'aquest article és un manlleu al del llibre recentment publicat per Mn. Geis, del qual anem a parlar. I és que ens proposem de fer un xic de pas i repàs de l'obra d'aquest escriptor "sabadellenc de Girona", com es complau ell mateix a dir-se, nat l'any 1902 a Girona i resident, d'ençà del 1929, a Sabadell.

D'antuvi, vull advertir que no prenc fer crítica literària: ja ho han fet prestigioses plomes i ho poden fer d'altres més autoritzades que la meva.

Mn. Geis, el trobareu en un pis que és com una mena de cel·la monacal folrada d'humilitat i senzillesa. El podeu veure teclejant la seva màquina o semblant d'esborranys un tros de paper qualsevol, amb aquella seva cal·ligrafia tan personal, irregular i suau que, més que marcar el paper, el besa.

Damunt les seves taules de treball -3, com les tres Gràcies- feixos de llibres i papers. Damunt algunes de les vàries cadires, papers i llibres esperant el moment de poder enfilar-se a les taules. En un extrem de taula, un tocadisc a punt de proporcionar a l'escriptor un fons de música clàssica: Bach, Haëndel, Wagner, Chopin... els seus preferits.

Als prestatges de les parets s'encastellen llibres antics i moderns, vells i nous, en pacífica convivència. Coronant els prestatges, adossats a tres panys de paret, una restallera de quadres, entre els quals varis retrats de Mn. Geis, fets per diversos autors en diverses èpoques: un oli de Vila Casas, una sanguina de Màrius Vilatobà -que morí a Mèxic i del qual ens restà una excel·lent galeria de retrats, esparços d'ací d'allà- un dibuix al llapis d'Agustí Masvidal... Entre varis

paisatges, es destaca un oli de Vila-puig, bella interpretació de Girona a la tardor.

Veiem també un bust de Mn. Geis realitzat per l'escultor Adolf Salanguera.

Dintre aquest amable recer, l'escriptor, s'hi mou com el peix a l'aigua.

La balconada dona al carrer de Gràcia, un dels carrers més cèntrics i antics de la ciutat, davant per davant de l'artística façana de l'edifici central de la "Caixa d'Estalvis de Sabadell", on figuren unes belles escultures, de Llimona, representant la Virtut i el Treball. D'aquest veinatge, Mn. Geis en formula una facècia: "Jo, pobre de mi, estic entre el capital i el treball".

Un esperit inquiet

Mn. Geis és ben conegut a la capital vallesenca, on resideix d'ençà de més de mig segle.

Posseeix la Medalla d'Or de la Ciutat de Sabadell. Girona no l'oblidà i li atorgà el seu "Vero".

Del seu origen i de la seva llarga i actual residència, Mn. Geis n'ha sabut fer una idònia aleació: té la vivacitat i la murriesca gironines i el tarannà i obertura sabadellencs.

Mn. Geis té una naturalesa aparentment valetudinària. Esprimatxat, escardalenc, dona la impressió que una forta ventada podria endur-se'l cel amunt... Hom diria que tot ell és esperit i que té només la carn justa per cobrir l'ossamenta, i prou.

A canvi, el seu esperit és inquiet, penetrant, escrutador. Dona la impressió que només s'alimenta de lletres i pentagrames.

La seva inspirada poesia sol ésser revestida d'una mètrica clàssica, exigent, mai ríspida i sempre musical. Per alguna cosa és un expert en música.

El que produeix amb la ploma ho musicalitza amb la lira i ho sublima amb el calze.

La seva producció, àdhuc en prosa, és sempre amarada de lirisme i rica de l'èxic: la paraula viva hi és discretament matisada d'arcaïsmes i àdhuc de neologismes; la sintaxi, genuïna i gens encarcerada. És una de les plomes riques de la nostra cultura literària. Un acurat i meticulós orfebre de la llengua. La seva aportació a la literatura catalana ha estat reconeguda per comentaristes equànimes i objectius, al llarg de la seva vida.

Pàgines plenes de lirisme

Hem dit al principi d'aquest reportatge, que acaba de publicar un llibre, més ben dit, un recull de 6 llibres (I volum antològic de prosa, del qual han estat excloses algunes obres, com: "Llibre de rondalles populars", "L'Ermít de Samalús" i altres de menor extensió). A canvi hi ha estat inserit l'original català (que havia restat inèdit) de "L'enfer sur la terra et Dieu partout", llibre que va escriure a Lyon i que anà traduït com "un exercici en els seus estudis superiors de llengua i literatura franceses", versió que la "Maison Aubanel" d'Avignon publicà porticada per Pierre l'Ermite. Són unes pàgines espurnejants de lirisme que recullen vivències -història- de la malaurada contesa civil que ens va partir pel mig.

"Pas i Repàs" de Mn. Geis ha es-

tat prologat pel pulcre i penetrant escriptor Leandre Amigó, com, al seu dia, Octavi Saltor en prologà l'obra poètica completa sota el títol de "De Primavera a Reravera".

Ambdós prologuistes n'han escrit unes pàgines antològiques: anuncis que avalen el producte.

Ara Mn. Geis està ultimant el II (i segons ell, darrer) volum de prosa, que tindrà per títol "Els que he trobat pel camí": recull d'articles biogràfics d'una centcinquantena de personatges notoris amb els quals ha tingut poca o molta relació; alguns, publicats a "Revista de Girona", d'altres a "Quadern", de Sabadell, i molts encara inèdits.

Vida sacerdotal activa i contemplativa

Mn. Geis ha desplegat una vida sacerdotal activa i contemplativa alhora. Des d'aquesta perspectiva ha penetrat en les pregoneses de l'ànima humana. Ha arribat a racons psíquics i espirituals on no és fàcil de penetrar sense aquesta sacra condició. Coneix bé tot el que ens envolta; té una llarga i atenta experiència, i res no li és aliè. Ha tingut la virtut d'ésser tostemp fidel a si mateix, al camí que va emprendre. Ni l'han enecat triomfalismes, ni l'han retut revessos ni incomprendions. Ha seguit, ferm en el pas i coratjós en esperit, el camí dreturer.

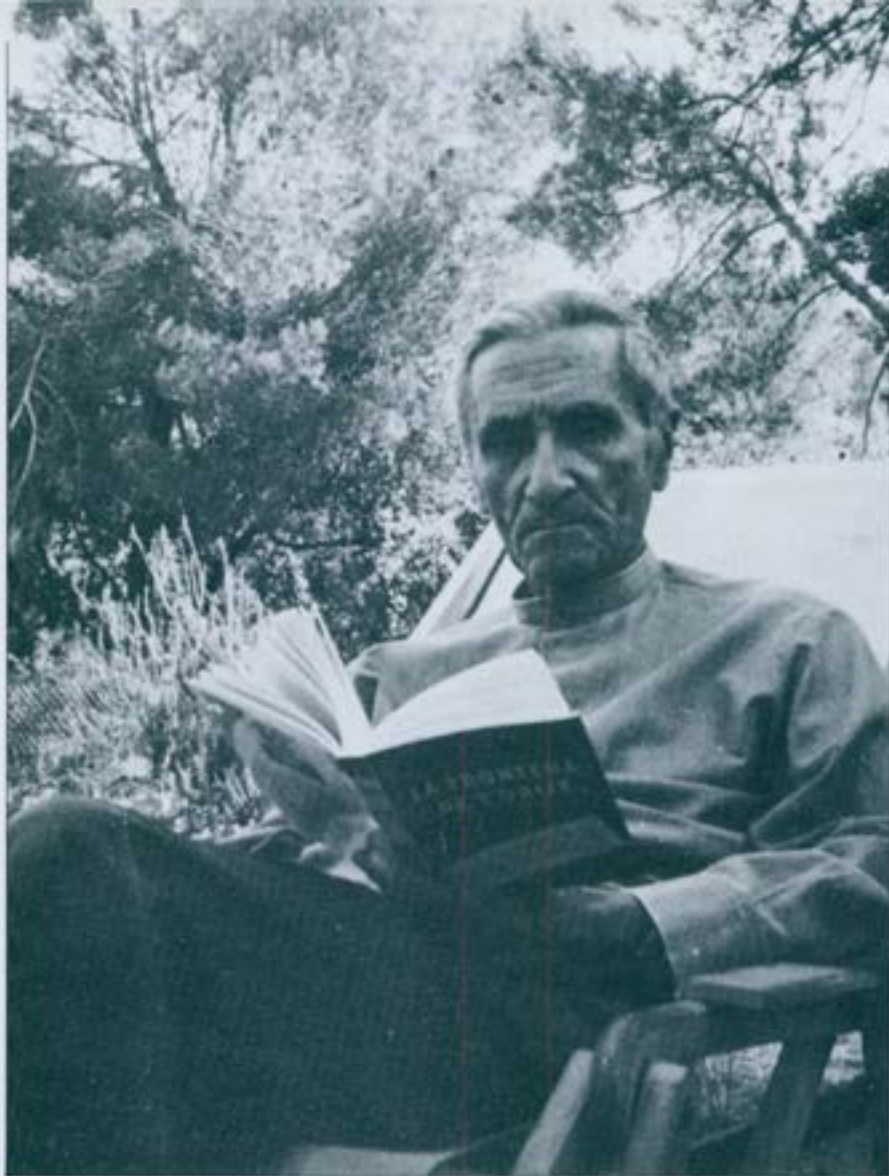
No ha cobejat llocs encimbellats. Li ha plagut de caminar per rutes planes, a peu pla, tocant de peus a terra, però, això sí, no deixant de mirar al cel: procura no perdre'l mai de vista...

Hi ha un aspecte que vull remarcar. Em remeto a la pàgina 262 de "Pas i Repàs", on explica "la veritable història de "Rosa Mística", el primer llibre català autoritzat després de la guerra civil, publicat l'any 1942. (Un botó de mostra de la seva indefallent catalanitat).

Subtil ironia

Més suculent encara és el fet que ens explica (pàg. 271) d'aquella conferència accidentada que havia de fer a Manresa, l'any 1945, en escaïença del centenari del naixement de Verdguer. Descriu el rebombori que el sol enunciat (en català) del tema va aixecar en aquella ciutat. Val la pena de llegir aquesta divertida relació, que és un altre exponent de la seva catalanitat.

Parlem ara d'una altra faceta de Mn. Geis: la seva edulcorada ironia.

Mossèn Camil Geis, fotografiat enguany. (Foto de l'autor).

Mn. Geis ha sabut mesclar la subtil ironia gironina amb el càustic humor sabadellenc. Té el sentit de l'humor.

Li plau la facècia. Pertany a la generació que en la seva llunyana promoció pogué gaudir d'una escúmosa espontaneïtat.

És abellidor d'escoltar el seu ric i exuberant anecdotari.

Li costa d'encetar: necessita un clima propici... Però, si comença, és un mai acabar.

He tingut avinenteses de constatar-ho, amb fruïció. Dues assalten la meua memòria. Dues, i per partida doble: una tarda, amb Mn. Pere Ribot, allà a la "seua muntanya", i una altra amb Octavi Saltor, a la "seua ciutat". Dos escenaris i dos interlocutors diferents, però en ambdós casos, quin doll de vivències acumulades!

"És un poeta de raça" -proclamà, de Mn. Geis, el Canonge Cardó, de les pàgines de la prestigiosa i enyorada revista "La Paraula Cristiana". Serà per això que, ni de la seva prosa, el poeta no n'és mai absent. Obriu "Pas i Repàs", a qualsevulla de les

seves pàgines, i ja m'ho sabreu dir.

I, com a cloenda d'aquest article, que vol ésser un senzill i modest homenatge a aquesta preclara figura vítrica, vull transcriure el final del pròleg que escrigué Leandre Amigó: "En finir aquest treball, haig de consignar que Mossèn Camil Geis és un sacerdot comprensiu i arrelat a les nobles tradicions. Un home de mirada suau i penetrant alhora. Obert a la comunitat cristiana, passa per la terra escampant amor i poesia. Sense fer gaire soroll, ha dut a bon fi una labor constant i eficaç. I esquiva la vanaglòria. Jo crec que el món li fa l'efecte d'un gran desvari, d'ombres sinistres. Però ell no defalleix i en els seus escrits ens dona sempre una combinació de netedat realista, d'humor subtil, de tendresa continguda, d'irisació poètica".

Ho subscriu íntegrament.

Joan Cuscó i Aymamí

(Publicat a l'«Avui»
26 d'agost del 1981)